

1/ Poškozeným je každý, komu bylo trestným činem ublíženo na zdraví nebo způsobena majetková, morální nebo jiná škoda. (zákon č.141/1961 Sb., trestní řád).

2/ Obětí se rozumí fyzická osoba, které v důsledku trestného činu vznikla škoda na zdraví. Za oběť se považuje i osoba pozůstalá po oběti, která v důsledku trestného činu zemřela, byla-li rodičem, manželem nebo dítětem zemřelého a současně v době jeho smrti s ním žila v domácnosti, nebo osoba, které zemřelý poskytoval nebo byl povinen poskytovat výživu. (zákon č. 209/1997 Sb., o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti).

3/ Práva poškozeného trestným činem:

Máte právo:

- činit v trestním řízení návrhy důkazů,
- nahlížet do spisu a pořizovat si z něj na vlastní náklady kopie či výpisky,
- účastnit se soudního jednání a vyjádřit své názory, potřeby,
- žádat náhradu škody, která vznikla trestným činem (tedy přihlásit se k trestnímu řízení s konkrétní výší požadované náhrady škody),
- právo nechat se v trestním řízení zastupovat zmocněncem (jakoukoli jinou osobou na základě plné moci nebo advokátem).

O Vašich právech Vás **musí orgány činné v trestním řízení**, tzn. *policie, státní zástupce a soud*, řádně a podrobně poučit.

4/ Právo nechat se zastupovat: pokud nechcete svá práva v trestním řízení uplatňovat sami, máte právo nechat se zastupovat **zmocněncem**.

Zmocněncem může to být jakákoliv osoba starší 18 let (*např. rodinný příslušník*), která nevystupuje v případě jako svědek, znalec nebo tlumočník a je způsobilá činit právní úkony. Zmocněnci je nutné k zastupování udělit plnou moc.

Zmocněncem může být i advokát, a to v případě, pokud si nejste jisti a potřebujete při zastupování odbornou právní pomoc. Pokud nemáte dostatek finančních prostředků na úhradu služeb advokáta, který by vystupoval jako Váš zmocněnec, můžete požádat v hlavním líčení soud nebo v předchozích stádiích (v přípravném řízení) prostřednictvím státního zástupce, soudce, aby Vám byl advokát poskytnut za sníženou odměnu nebo zdarma.

5/ Škoda – typy škod a jejich náhrada:

- **škoda na zdraví** podle zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku:
 - pokud Vám bylo ublíženo na zdraví, požádejte svého lékaře o stanovení tzv. **bolestného** (*jeden bod je roven 120,-Kč*) a **ztížení společenského uplatnění** při trvalých následcích (*je možné žádat až po roce od zranění*),
 - pokud jste **pozůstalými po oběti**, usmrcené trestným činem, náleží Vám **jednorázové odškodnění** stanovené paušálními částkami podle ustanovení §444 odst.3 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku a též **přiměřené náklady spojené s pohřbem**,
 - **náhrada výdělků**: týká se ztráty na výdělku během pracovní neschopnosti, ztráty

na výdělku po skončení pracovní neschopnosti, případně i ztráty na důchodu, při usmrcení se hradí peněžítým důchodem náklady na výživu pozůstalým, kterým zemřelý výživu poskytoval nebo byl povinen poskytovat,

- **úhrada nákladů na léčení**: např. poplatky za léky, rehabilitační pomůcky, cesty k odborným lékařským vyšetřením či na rehabilitaci, na výpomoc v domácnosti, ošetřovatelku, apod.,
- **náhrada odcizených či zničených věcí**: např. oblečení, hodinky, telefon, kolo apod.

O náhradu uvedených škod lze žádat v trestním řízení vedeném proti pachateli.

- **škoda na vozidle**: škodu, vzniklou při dopravní nehodě, je třeba co nejdříve nahlásit pojišťovně, a z tzv. „povinného ručení“ máte dle zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla nárok na uhrazení veškerých druhů škod. Škodu samozřejmě hradí viník dopravní nehody. Pokud vozidlo nebylo pojištěno pojištěním odpovědnosti z provozu vozidla, obraťte se na Českou kancelář pojistitelů (www.ckp.cz).

6/ Peněžité pomoci podle zákona o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti: pokud jste **utrpěl/a vážnější újmu na zdraví** (*alespoň 100 bodů bolestného*) nebo jste **pozůstalým/lou po oběti** (*tj. rodič, manžel/ka nebo dítě zemřelého, pokud s ním žili v době jeho smrti v domácnosti nebo osoba, které zemřelý poskytoval nebo byl povinen poskytovat výživu*) a nepodaří se Vám dosáhnout náhrady škody od viníka nebo např. od pojišťovny, můžete požádat **nejpozději do jednoho roku ode dne, kdy jste se o škodě dozvěděl/a** o poskytnutí **peněžité pomoci** Ministerstvo spravedlnosti České republiky, Vyšehradská 16, Praha 2, a to dle zákona č. 209/1997 Sb., o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti. V případě uznání Vašeho nároku se pomoc poskytuje v paušální částkou ve výši od 25 000,- Kč do 150 000,- Kč.

7/ Stanovení výše škody: vždy je třeba pokud možno ji co nejpřesněji vyjádřit v penězích a doložit na policii potřebné doklady (např. účet). Pokud si nejste výší škody jist/a, požádejte o vypracování odborného znaleckého posudku.

8/ Kdy můžete uplatnit náhradu škody vzniklé trestným činem:

- zajímejte se o průběh trestního řízení, máte kdykoliv právo na informace,
- požadavek na náhradu škody můžete uplatnit **nejpozději při hlavním líčení soudu před zahájením dokazování**,
- v návrhu je nutno vymezit požadovanou výši náhrady škody a uvést důvody, z jakých je požadována,
- pokud soud rozhodne o náhradě škody, doručí Vám trestní příkaz nebo rozsudek,
- pokud škoda nebude dostatečně doložena a soud Vás odkáže na občanskoprávní řízení, je na Vašem rozhodnutí, zda podáte žalobu a předložíte dostatek důkazů, aby Vám občanskoprávní soud (*tedy jiný soudce než ten, který soudil obviněného*) mohl náhradu škody přiznat. V tomto případě je vhodné poradit se s advokátem.

9/ Mediace – kontaktujte Probační a mediační službu ČR

Pokud máte zájem o zprostředkování jednání mezi Vámi a obviněným ohledně náhrady materiální škody i morální újmy za účasti nestranného odborníka, tzv. mediaci, obraťte